

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.152.2017.ML

Warszawa, 9 lutego 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy

- **o ustanowieniu 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach - ofiarach ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 2035).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu

wobec poselskiego projektu ustawy o ustanowieniu 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – ofiarach ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 2035)

Poselski projekt ustawy o ustanowieniu 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – ofiarach ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw zgodnie z uzasadnieniem ma na celu trwałe uczczenie pamięci męczeńskiej śmierci ponad stu tysięcy Polaków, głównie mieszkańców wsi, którzy zginęli z rąk nacjonalistów z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) oraz innych ukraińskich formacji nacjonalistycznych działających na ziemiach Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1939-1946.

Zgodnie z brzmieniem art. 1 projekt przewiduje ustanowienie dnia 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast w art. 2 określono, iż Narodowy Dzień Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej jest świętem państwowym.

Ponadto projekt przewiduje nowelizację ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5), polegającą na poszerzeniu zakresu przedmiotowego ustawy o ewidencjonowanie, gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie, zabezpieczenie, udostępnianie i publikowanie dokumentów dotyczących zbrodni ukraińskich nacjonalistów, a także wprowadzeniu definicji zbrodni ukraińskich i członków OUN-UPA. Projekt zakłada również zmianę ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 oraz z 2018 r. poz. 20), wprowadzającą penalizację rozpowszechniania symboliki zbrodniczych formacji ukraińskich (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów, Ukraińskiej Powstańczej Armii i innych obciążonych zbrodniami na narodzie polskim).

W ocenie Rządu upamiętnienie ofiar zbrodni popełnionych przez ukraińskich nacjonalistów zasługuje na aprobatę. Jednocześnie należy wskazać, że obecnie w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej trwają prace nad dwoma projektami ustaw, nawiązującymi do intencji uczczenia

pamięci męczeńskiej śmierci obywateli polskich zamieszkujących tereny Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej, tj. poselskim projektem ustawy o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci Męczeństwa Kresowian (druk nr 284) oraz poselskim projektem ustawy o ustanowieniu 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na obywatelach polskich Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej (druk nr 407). Ponadto należy również zwrócić uwagę, że uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 lipca 2016 r. w sprawie oddania hołdu ofiarom ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1943-1945 (M.P. poz. 726) ustanowiła dzień 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej.

Proponowana treść art. 1 i art. 2 projektu ustawy, w zakresie osób odpowiedzialnych za popełnienie czynów rozumianych jako zbrodnie, odnosi się jedynie do Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA). Tymczasem zbrodnie były dokonywane również przez osoby cywilne, formalnie niezrzeszone w ukraińskich formacjach nacjonalistycznych. W związku z tym zasadne jest również podkreślenie, że działania eksterminacyjne prowadzone przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej wymierzone były nie tylko w Polaków, ale również przedstawicieli innych narodowości, w tym Żydów, Czechów, Ormian, jak również samych Ukraińców i Łemków. Brak jest zatem uzasadnienia do ponownego ustanowienia dnia 11 lipca Dniem Pamięci, który w obecnej chwili stanowi już godne uczczenie i upamiętnienie wszystkich obywateli II Rzeczypospolitej Polskiej, w tym również przedstawicieli innych narodowości, będących ofiarami działań eksterminacyjnych realizowanych nie tylko przez członków zrzeszonych w formacjach OUN-UPA.

Jednocześnie, wobec regulacji proponowanej w art. 3 projektu dotyczącej zmiany ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, pojawia się wątpliwość odnośnie zasadności wprowadzania podobnych, jak też powielania rozwiązań, będących w trakcie prac sejmowych. Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (druk nr 771) rozpatrywany wspólnie z rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach, ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod

groźbą kary oraz ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk nr 806) ma podobny zakres przedmiotowy, zawierający tożsamą zmianę treści art. 1 pkt 1 lit. a, a także wprowadzający kolejną jednostkę redakcyjną po art. 2, tj. art. 2a, w odróżnieniu od przedmiotowego projektu, uznającego za zbrodnie czyny ukraińskich nacjonalistów (bez względu na organizację, w której byli zrzeszeni) w dłuższym okresie, polegające nie tylko na eksterminacji ludności polskiej na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej, ale również na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form naruszenia praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności.

Odnosząc się natomiast do proponowanej w art. 4 projektu zmiany brzmienia art. 256 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w tym uzasadnienia w tym zakresie, wprowadzającej odwołanie do „symboliki zbrodniarzy formacji ukraińskich (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów, Ukraińskiej Powstańczej Armii i innych obciążonych zbrodniami na narodzie polskim)”, której produkowanie, utrwalanie, sprowadzanie, nabywanie, przechowywanie, posiadanie, prezentowanie, przewożenie lub przesyłanie – w celu rozpowszechniania podlegałoby karze grzywny, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności, należy wskazać, że projektowany przepis nie jest precyzyjny, a wymienione symboliki wymagają dookreślenia. Projektowany przepis nie wskazuje bowiem wprost, które symbole mogą zostać uznane za totalitarne. Ponadto należy wskazać, że w wyroku z dnia 19 lipca 2011 r. o sygn. akt K 11/10 (Dz. U. poz. 964) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 256 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w części obejmującej wyrazy: „albo będące nośnikiem symboliki faszystowskiej, komunistycznej lub innej totalitarnej”, jest niezgodny z art. 42 ust. 1 w związku z art. 54 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że zaskarżony przepis nie jest precyzyjny w stopniu wymaganym dla przepisów karnych. Przepis w przytoczonej części utracił moc obowiązującą w dniu 3 sierpnia 2011 r.

Podsumowując, Rada Ministrów negatywnie ocenia rozwiązania proponowane w poselskim projekcie ustawy o ustanowieniu 11 lipca Dniem Pamięci o Polakach – ofiarach ludobójstwa dokonanego przez OUN-UPA na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. W związku z tym Rada Ministrów nie rekomenduje przedmiotowego projektu ustawy do dalszych prac.